

Fištin.
1930-31

Príloha piadatik:

D. Tlystary V. Gira

D. Broily Jerem
egyelmi lajár unak.

Debrecen, 1931. június 16.

Tyly
c. a. Sécán

Elfogadom!

Debrecen, 1931. VII/17

B. Záhly

Elfogadom
Debrecen 1931 június 17
d. Uppaly

AZ
ÖNKORMÁNYZATI TESTÜLETEK KÖLTSÉGVETÉSE
ÉS ZÁRÓSZÁMADÁSA.

A Közigazgatási és pénzügyi
jogból:

Doktori értekezés:

Deák Gyula

A 2652

F O R R Á S M U N K Á K.

Dr.Kmety Károly:Magyar Közigazgatási és Pénzügyi
jog.Budapest.1926.

Dr.Márffy Ede:Magyar Közigazgatási és Pénzügyi
jog. Budapest. 1930.

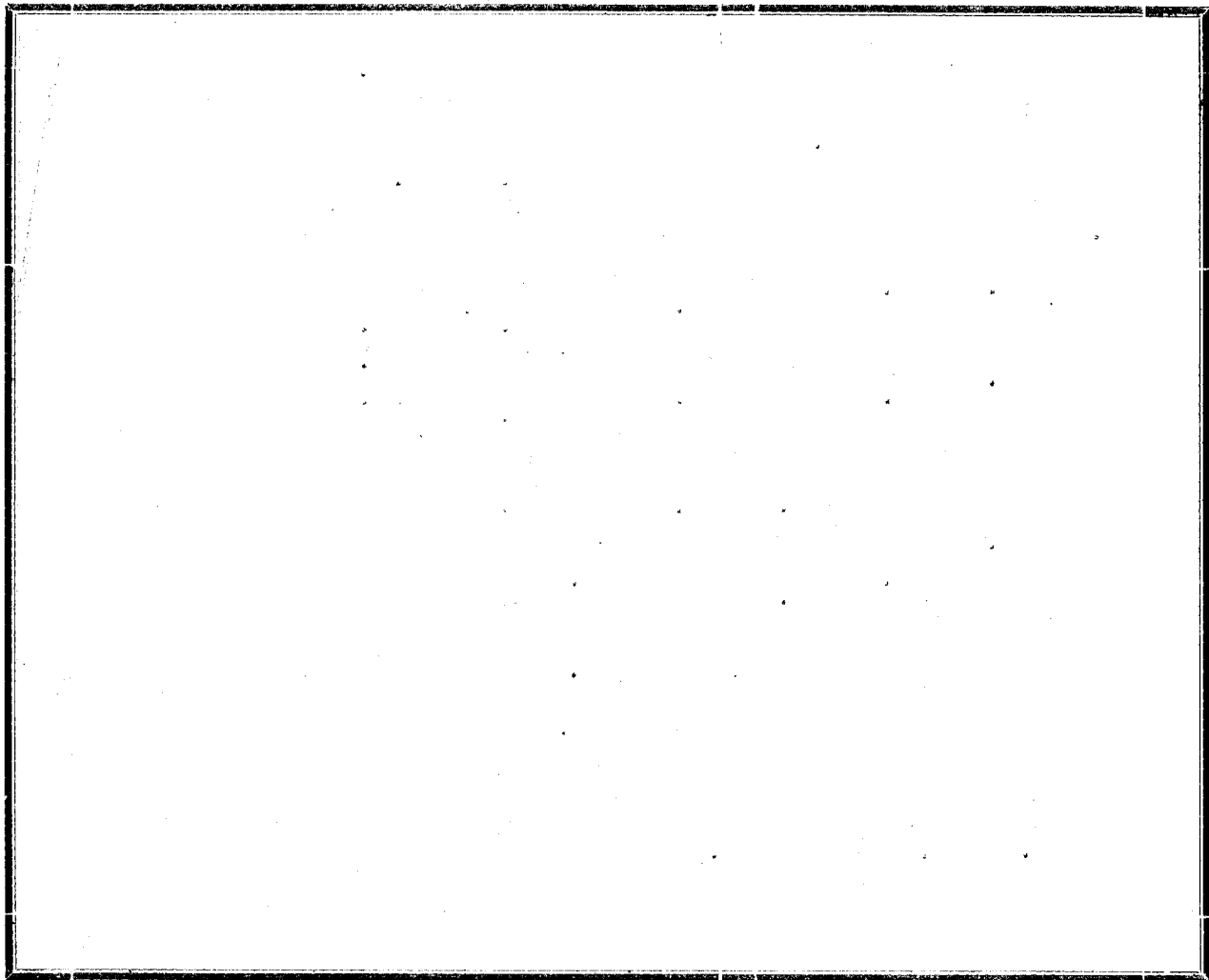
Karla Gyula:Községi számtartás kézikönyve.
Győr.1927.

Dr.Lengyel Vilmos:A Községi Háztartás és Számvi-
tel.Bpest.1905.

Ébert Géza: Tervezet a Városgazdasági ügyek
Kendezéséről.1924.

Magyar Trvénytár:1872,1886,1924.és 1927.évi
törvénycikkek.

Belügyi Közlöny:160224/1924.177200/1924. és
42200/1927.B.M.sz rendeletek.

I. A költségvetés fogalma és a költségvetési jog.

Költségvetés alatt az autonóm testületek háztartásában azt a gazdasági tervezetet értjük, mely a testület egyes gazdasági ágazatainak tagozata szerinti rendszerben és számszerinti összeállításban tünteti fel a testületi gazdaságnak egy év alatt előreláthatólag felmerülő összes szükségleteit/kiadásait/ és azok összes fedezetét /bevételeit/.

A költségvetés tehát az autonóm testületek gazdálkodásánál a legközelebbi jövőben követendő irányynak programszerű előzetes megállapítása, amely azok a budgetjoguknál fogva vannak jogosítva

gyakorolni.

Az önkormányzatnak természetes folyamányát képező költségvetési jog nemcsak a háztartás vitelének tervszerű megállapítását jelenti, hanem a költségvetés végrehajtására való jogot is magában foglalja.

Az autonóm testületek költségvetési joga azon korlátozásoknak van alávetve, amelyek a vagyonfelügyeleti hatóságok felügyeleti jogából folynak.

Ennek a felügyeleti jognak tartalma és gyakorlásának módja az idők folyamán különböző volt. Intézményes biztosítékok hiányában régebben oly határozatlan alakban nyilvánult meg, hogy azok mellett az autonóm testületek önkormányzati jogából folyó költségvetési joga majdnem teljesen elhomályosult és a gyakorlatban alig érvényesült.

A fejlődés folyamán fordulópontot jelentett az 1871.évi XVIII., az 1872.évi XXXVI. és az 1886.évi XXI. és XXII. t. cikkek megalkotása, amelyek a költségvetési jog tüzetesebb megállapítását és a felügyeleti jog végső határvonalainak kijelölését is tartalmazzák.

A világháborút követő súlyos gazdasági helyzet a legszigorubb takarékossgot követelte meg ugy az állam, mint az önkormányzati testületek háztartásában/1924:IV. t. c./ .A takarékossgai elv szigoru keresztülvitele és az addig nélkülözött egyöntetüség-re való törékvés voltak indító okai az önkormányzati testületek hatályosabb ellenörzését célzó 1927. évi V. t. c. megalkotásának.

Ezen törvényt megelőzően kibocsátott 160224/924, 171000/1924, 177200/1924. B. M. sz. körrendeletek, vala-

mint a jelzett alapvető törvény/1927:V.t.c./végrehajtása tárgyában kiadott 42200/1927.B.M.sz.körrendelet tartalmazza azokat az alapelveket, amelyek az autonóm testületek költségvetésének és zárószámadásának elkészítésénél ma zsinórmértékül szolgálnak.

II. A költségvetés célja, jelentősége, tagozódása és szerkesztésének irányelvei.

A költségvetés célja a közvagyon tervszerű kezelésének biztosítása és ezen tevékenység mikéntjéről a nyilvánosságnak és közvéleménynek évenkénti rendszeres tájékoztatása.

A költségvetés jelentősége abban domborodik ki hogy az abban megállapított keret betartása kötelező s ennek a felelős számadók/utalványozó ható-

ság/részeről elkövetett áthágása, ha ellenőrzés, illetőleg felülvizsgálás útján megállapított, felelősségre vonást eredményez.

Az utalványozó hatóságot a megszabott költségvetési kereten belül is anyagi felelősség terheli arra nézve is, hogy a költségvetési hitelek csak azon célokra használtassanak fel, amelyekre engedélyeztettek.

Megfelelő hitelfedezet hiányában semmiféle kiadást teljesíteni nem lehet.

A költségvetés tagozódása:

Két főrészsre oszlik. Szükségleti/kiadás/ és fedezeti/bevétel/részsre.

Ugy a szükségleti, mint a fedezeti rész magában foglalja a/ rendes kezelést, b/ rendkívüli kezelést.

rendes kezelés az állandó természetű tételeket

foglalja magában, amelyek tehát a testület háztartásában évről évre megismétlődnek.

A rendkívüli kezelésnél oly kiadások és bevételek irányozandók elő, amelyek állandó jeleggel nem bírván, csak egyszerismindenkorra merülnek fel, vagy ha több éven át ismétlődnek is, a háztartás rendszeres folyományát nem képezik.

A rendkívüli kezelés kiadási része két csoportra tagozódik: 1/ Beruházások/építkezések, 2/ átmeneti kiadások/ingatlanszerzés stb./.

A rendkívüli kezelés fedezeti részébe tartoznak az ingatlan javak eladásából, az értékpapírok értékesítéséből, hosszulejratu törlesztéses kölcsönök felvételéből stb. eredő bevételek.

A költségvetés éve eltérőleg az államtól - ahol július hó 1-től június hó 30-ig terjed a költ.

ségvetési év - megegyez anaptári évvel.

Az előirányzat mindenkor a költségvetési évre érvényes pénznemben, mint törvényes fizetési eszközben történik.

Összeállításánál szem előtt kell tartani azt, hogy világos és könnyen áttekinthető legyen.

Eltérőleg a magángazdasági költségvetések szerkesztésénél követett azon irányelvtől, hogy a kiadások a bevételek mérvéhez igazodnak, az állami költségvetés szerkesztésénél is szem előtt tartott módon a szükségletek elsősorban állapittatnak meg és általánosságban ehhez mérten a fedezet.

Az előirányzatba csakis olyan kiadások és bevételek foglalhatók, amelyek a költségvetési évben valósággal fel fognak merülni, tehát amelyekre ezen időszak alatt előreláthatólag számítani lehet.

A költségvetésnek magában kell foglalnia a háztartással járó összes kiadásokat, különösen azokat, amelyeknek fedezetét törvény rendeli el. Ugyanigy az összes jövedelmeket és bevételeket.

Az állandó tételek a külön törvényekben, felhatalmazás alapján kiadott rendeletekben, az autonóm testületek szerződéseiben, vagy szabályrendeletekben megállapított összegekkel irányozandók elő.

A változó tételeket rendszerint a legutóbbi három évi tényleges eredmények átlaga alapján kell előirányozni.

A saját elhatározásból eredő kiadások mindig a vonatkozó határozatokban meghatározott költségvetési fejezeteken, címeken stb. és összegben veendő fel.

. Olyan közgyűlési határozatokon alapuló kiadások

amely határozatok törvény szerint felsőbb hatósági jóváhagyást igényelnek, csak ennek megszerzése után irányozhatók elő. Csak rendkívüli esetekben van kivételnek helye.

Előre nem látható kiadások címén nem lehet összegeket előirányozni.

Azon célzattal, hogy a községi Pétadó a megengedett legmagasabb százalékgig/50 %/ kimeríttessék, a várható bevételeket kisebb összegekkel előirányozni, vagy bármely jövedelmet a költségvetésből kihagyni tilos.

Nagyobb, tehát az adózók teherbíró képességét meghaladó beruházást több költségvetési év között meg kell osztani.

Az időközi pénztári feleslegek takarékpénztárakba helyezése, illetőleg kivétele sem kiadásra, sem

bevételekre elő nem irányozhatók. Ugyanis az illető autonóm testület megjelöli azt az összeget, amelyet mint pénztári maximumot a pénztárban lehet tartani. A feleslegnek gyümölcsöző elhelyezésével kapcsolatos pénztári készletek elszámolása, kiadási és bevételi kezelése az átfutó kezelésbe tartozik. Amennyiben azonban a kihelyezett pénztári feleslegek kamatjövédelme jelentékeny és állandó természetűvé válik, az a rendes bevételek közé felvehető.

A törzsvagyon értékesítéséből eredő bevétel a költségvetés bevételi előirányzatába felvehető. Minthogy azonban a törzsvagyon értékesítéséből eredő bevétel csakis egy más törzsvagyon értékesítésére fordítható, a bevételi előirányzat összegének megfelelő beruházási tétel a költségvetés kiadási részében elengedhetetlenül előirányozandó.

A költségvetések bruttó jellegűek. Vagyis az előirányzatnak úgy a kiadási, mint a bevételekre nézve bruttó összegekben kell történni, tehát egyfelől a kiadási rovatokkal kapcsolatos bevételek, másfelől a bevételi rovatokkal előforduló kiadások elkülönítve veendők fel az előirányzatba.

Ezzel szemben netto költségvetésnél az előirányzás kompenzálás útján. A költségvetés szempontjából kompenzálás alatt értjük azon számtani műveletet, amellyel a netto előirányzatot megállapítjuk. Ez úgy történik, hogy a netto bevételt és a bruttó kiadást szembeállítjuk egymással; ha a bevétel összege nagyobb, akkor a különbözetet - mint netto előirányzatot - a fedezeti részben és ha a kiadás nagyobb, úgy a különbözetet a szükségleti részben vesszük a költségvetésben előirányzatba.

Netto előirányzásnak rendszerint csak felsőbb hatósági intézkedésre van helye, s elvileg csakis a költségvetési évben várható téritmények kompenzálhatók.

A bruttó költségvetés előnye, hogy részletes tekintést enged a testület háztartásába, hátránya pedig az, hogyha abban a kiadások és bevételek részletezése túlozva van, ez az egyes gazdasági ágazatok könnyü áttekintését gátolja.

III. A zárószámadás fogalma és célja.

Amíg a költségvetés a gazdálkodás szigorú keretbe szabása, addig a zárószámadás a gazdálkodás vitelének utólagos ellenőrzése és hű tükre.

A zárószámadás lehetővé teszi meggyőződést szerezni arról, hogy az autonóm testület gazdaságvitel-e a számadási évben szabályszerűen folyt-e le, a

vagyonsváltózáspokról vezetett feljegyzések a való-
ságnak megfelelő adatokat tartalmaznak-e és végül
a költségvetés kerete be lett-e tva.

Hogy ezen céloknak megfeleljen, a zárószámadás
a költségvetés rovatrendszerének megfelelően ké-
szítendő.

Magában kell foglalnia részletesen és összesít-
ve a számadási főkönyvek bevételi és kiadási szám-
láiin mutakozó eredményeket, a bevételeknek és kia-
dásoknak egymásközti és a költségvetésben előirány-
zott összegekkel való összehasonlitását, vagyis a
zárószámadási felesleget, vagy hiányt, illetőleg a
költségvetéshez képest mutakozó tulkiadást és be-
vételi kevesbbltet. Fel kell tüntetnie továbbá a
mult félévi hátraléket, a folyó évi előirást, a fo-
lyó évi lerovást és az év végén mutakozó hátralé-

kokat-.

A zárószámadás kiegészítő részét képezi a vagyonszámla leltár.

IV.A költségvetés és zárószámadás a különböző önkormányzati testületek háztartásában.
/szerkesztése, megállapítása, formája/

Az 1872.évi XXXVI.t.c.alapján - kivételes helyzetének megfelelően - a többi törvényhatóságtól némileg eltérő szervezettel bíró székesfőváros, az 1886.évi XXI.t.c.-kel rendezett városi és vármegyei törvényhatóságok és az 1886.évi XXII.t.c.-kel szabályozott rendezett tanácsú városok, továbbá nagy és kisközségek költségvetései tartalmi szempontból általánosságban megegyeznek, vagyis az általános alapelvek szerint lesznek megszerkesztve.

Eltérés legfőbbképen az azt készítő, illetőleg

megállapító szervek és felügyelő hatóságok, végül pedig a kereteknek a testület gazdálkodásához, illetve anyagi erejéhez viszonyított nagysága szempontjából mutatkozik.

1/ A vármegyénél.

Költségvetés. A vármegyénél a 93208/1925.P.M. sz. körrendeletben megállapított minta, továbbá a 160.224/1924.B.M.sz. és a 42200/1927.P.M.sz. körrendeletekben megállapított mintául szolgáló irányelvek szerint kell a költségvetést, valamint a zárószámadást megszerkeszteni.

A vármegye mellé rendelt számvevőség által összeállított költségelőirányzat az állandó választmány véleményes jelentésével a vármegye törvényhatósági bizottsága elé kerül tárgyalás és megállapítás végett, amely feladatát a költségvetési évet

megelőző év október hó 1-ig köteles teljesíteni.

A megállapított költségvetést, a nyolc napos felelősségi határidő letelte után, az állandó választmány véleményes jelentésével, a közgyűlés határozatával, az esetleg adott felelősségi jelentésekkel, vagy a benyújtott igazoló jelentéssel október hó 15-ig a belügyminiszterhez három példányban fel kell terjeszteni.

A vármegyei költségvetés három fejezetből és két függelékből áll.

Az I. fejezet tartalmazza a háztartás költségvetését, a II. fejezet a nyugdíj költségvetést, a III. pedig az alapok költségvetését.

Az I. fejezet feltünteti a vármegye közigazgatás, árva és gyámnaposági kiadásait, valamint az ugyanilyen jellegű bevételeket.

Sommázatra és részletezésre oszlik. A sommázat három részből áll: szükségleti részből, fedezeti részből és költségvetési mérlegből. Ugy a szükségleti, mint a fedezeti rész rendes és rendkívüli kezelésre, továbbá megfelelő rovatokra oszlik. A rovatok tételekből állanak, amelyeket részletesen fel kell sorolni és megokolni.

A háztartási költségvetésben rendszeresített állásokra megválasztott, kinevezett, vagy felfogadott alkalmazottak rendszeres állandó illetményei az államkincstárt terhelik, miért is az ezekre vonatkozó illetményeket a költségvetésben nem kell részletezni, csupán az állásokat felsorolni.

Fenti rendszeres és állandó természetű illetményeken kívül eső minden egyéb kiadást, ha azok a költségvetésben beállított saját jövedelemforrás-

ből fedezhetőek nem volnának, a vármegye közönségének/r-t. városok, nagy és kisközségek/hozzájárulásából kell fedezni.

Azt az összeget, amelyet a költségvetésben a vármegye közönségének hozzájárulása urján kell fedezni, a belügyminiszter állapítja meg. Ezen megállapított végösszeget az alispán a számvevőség közreműködésével felosztja a vármegye községei között. A felosztás legkésőbb december hó végéig a vármegye hivatalos lapjában közzé lesz téve és 8 napon belül ellene felszólalással lehet élni. Az alispán a felszólalásokat elbírálja. Ha alapos a felszólalás, a felosztást helyesbbiti, ellenkező esetben mint felebezést a közigazgatási bizottság elé terjeszti, amely a kérdésben végérvényesen dönt.

A községek az alispán által megállapított hozzá-

járási összeget - tekintet nélkül az esetleges felszólalásokra - költségvetésükbe kötelezve vannak beállítani. Felszólalás folytán történt megváltozás esetén azt az alispán eszközli.

A háztartási költségvetésben előirányzott kiadások egyes rovatai között a hitelátruházás, indokolt esetben - bár elvileg tiltva van, az alispán rendszerint csak a törvényhatósági bizottság előzetes hozzájárulása alapján gyakorolhatja. Halaszthatatlanul sürgős esetekben a hitelátruházást az alispán személyes felelősségére igénybe veheti ugyan, de erről a legközelebbi közgyűlésnek megokolt jelentést köteles beterjeszteni.

A II. rész, vagyis a nyugdíjköltségvetés szükségleti és fedezeti része rovatokból áll, amely a vármegyei és községi nyugdíjasok, özvegyek és árvák

ellátási összegeit és a saját bevételeit foglalja magában.

A bevételeket alkotják részben a nyugdíjszabályrendelet alapján a tisztviselők által befizetett összegek és részben - ha a szükségletet a fentiek nem fedeznék - a vármegye közönségének hozzájárulása.

A rendezett tanácsu városoknak külön nyugdíjintézete van, azok tehát ilyen módon nem vesznek részt a vármegye közönségének hozzájárulásában. Megokolt esetben a belügyminiszter a rendezett tanácsu városok külön nyugdíjintézetét megszüntetheti, s ekkor a rendezett tanácsu város sem mentesül a hozzájárulás fizetése alól.

A III. fejezetet alkotja az alapok költségvetése amely a város, illetőleg a vármegye rendelkezése a-

latt álló mindazokat az alapokat magában foglalja, amelyek kiadásait egészben, vagy részben a vármegye közönségének hozzájárulása fedezi, kivéve az utalapot. Tagozódása és rovatrendszere az előbbi fejezeteivel megegyező.

A függelékeket alkotják a vármegye közönsége hozzájárulási összegének megállapításánál alapul vett adókimutatások és mindazokat az alapokat felsoroló kimutatás, amelyek felett való rendelkezéshez a vármegye közönségének hozzájárulása nem kívántatik meg.

Mint függeléknek csatolni kell végül a vármegye kezelése alatt álló önálló vagyonkezelésű üzemek és vállalatok költségvetését is.

Zárószámadás. A vármegye háztartására/háztartási alap/vonatkozó évi zárószámadást a költségvetés ta-

gozódása szerint, tehát a rovatoknak megfelelően kell megszerkeszteni. A háztartási alapra, az egyesített nyugdíjalapra és az egyéb vármegyei alapokra vonatkozó zárószámadásokat a törvényhatósági bizottság oly időben köteles letárgyalni, hogy az ezekre vonatkozó határozat a számadási évet követő május hó végéig a belügyminiszterhez felterjeszhető legyen.

A három példányban felterjesztett vármegyei zárószámadás a vármegyei tisztviselők, segéd és kezelőszemélyzet, továbbá a vármegyei díjnokok, valamint a vármegyei altiszti és szolgaszemélyzet illetményeit, - tekintettel arra, hogy az abelügyi tárcát terheli - nem tartalmazza.

A háztartási alap és az egyesített vármegyei nyugdíjalapon kívül létező egyéb alapok zárószáma-

dásait csak abban az esetben kell a belügyminiszteriumhoz felterjeszteni, ha az erre vonatkozó törvényhatósági bizottsági határozatot az előirt 8 napos határidőn belül megtelebtezték.

Kiegészítő részét képezi a zárószámadásnak a vármegyei önálló vagyonekezeléssel bíró üzemei és vállatainak zárószámadásai is.

2. Székesfővárosnál.

Költségvetés. A székesfőváros költségvetési előirányzatának tervezetét a pénzügyi ügyosztály szerkeszti meg és a költségvetési évet megelőző év augusztus hó végéig ezen munkáját kötelező befejezni. A pénzügyi bizottság és a főváros tanácsának javaslatával ellátott tervezetet a törvényhatósági bizottság legkésőbb november hó 1-ig letárgyalja és megállapítja. Határozata a kisebbségi véleménnyel, a be-

adott észrevételekkel, valamint a benyújtott felelősségi jelentésekkel, végül a tanács felvilágosító jelentésével együtt november hó 15-ig a belügyminiszterhez három példányban felterjesztendő.

A költségvetést megállapító közgyűlési határozatnak magában kell foglalnia a háztartási alap bevételei és kiadási főösszegeit és ezeknek egybevetése után mutatkozó hiányt, a pótdadó alapjául vett állami adók összegét, a pótdadó százalékát, az általános kereseti adó százalékát, valamint a költségvetés megállapításával kapcsolatban tett rendelkezéseket.

A belügyminiszter a 42.200/1927.évi sz.körrendeletében szigorú formához köti a költségvetés szerkesztését.

A körrendelet szerint a költségvetés csoportokra, fejezetekre, címekre, rovatokra és tételekre oszlik.

Figyelemmel a II.cim alatt vázolt általános irányelvekre is, a székesfővárosi városi törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok költségvetését az alábbi rendszer szerint kell megszerkeszteni.

A/ Háztartás.

I. Rendes kezelés.

Az I.csoportot képezi az Általános igazgatás 5 fejezetben. 1.fejezet szól a közigazgatásról, 2. a rendészetről, 3. a tűzrendészetről, 4. katonaugyról, 5. adókezelésről.

A II.csoportot képezi a Közegészségügy 2 fejezetben. 1.fejezet a közegészségügyről, 2. az állategészségügyről szól.

A III.csoportot képezi a Közoktatás-közművelődés vallás 3 fejezetben. 1.fejezet: tanügy, 2. közművelődés, 3. vallásügy.

A IV.csoportot képezi a Szegényügy és Népjólét
2 fejezetben. 1.fejezet:szegényügy,2. népjólét.

Az V.csoportot képezi a Közélelmezés 5 fejezetben
1.fejezet:vegyészeti és élelmiszer vizsgáló intézet.
2. Közvágóhid.3. Vásárcsarnok.4. Hatósági husszék.
5. Piacterek.

A VI.csoportot képezi a városépítés, utcák, jár-
dák, terek gondozása 8 fejezetben. 1.fejezet: város-
építés.2. Sétányok és faültetvények.3. Utak,műtár-
gyak,gyalogjárók,folyókák karbantartása és gondozá-
sa.4. Árvédelem.5. Utcák és terek tisztítása.6. Köz-
világítás.7. Csatornák fenntartása és építése.8.
vizművek.

A VII.csoportot képezi a vagyonigazgatás 3 feje-
zetben.1.fejezet.Ingatlan és ingó vagyon.2. Jogok,
javadalmak.3. Különféle intézmények.

A VIII.csoportot képezi a Hitelügy 1 fejezetben
1.fejezet:Hitelügy.

II. Rendkívüli kezelés.

I. Beruházások.

2. Átmeneti kiadások.

Gyakorlatban a rendkívüli előirányzatok a természetüknek megfelelő rendes kezeléshez tartozó fejezetek végén szerepelnek.

A csoportok és fejezeteken belül a költségvetés címekre tagozódik, amelyek rendszerint 2 rovatból állanak u.m.1.személyi járandóságok,2.dologi kiadásokból.

Ugy a személyi járandóságok, mint a dologi kiadások tételeket foglalnak magukban.A tételek részletezése mint melléklet rendszerint a költségvetéshez lesz csatolva.

A háztartási költségvetés függelékét képezi:

B/.AZ ÖNÁLLÓ VAGYONKEZELÉSÜ INTÉZMÉNYEK KÖLTSÉGVETÉSE,

amely üzemek és vállalatok szerint tagozódik: Gáz-
mű,villamosmű stb.,ugyszintén az autonom testületek
kezelésében levő

C/ KÜLÖNÁLLÓ ALAPOK,

költségelőirányzata is u.m.szegényalap,kövezetvám,
kórházalap, stb.

A háztartási kiadások és bevételek főösszegeinek
egybevetése után mutatkozó hiányt községi pótdadó-
ból kell fedezni, amelynek alapját a földadó, a ház-
adó, a társulati adó, valamint az igazgatósági, felü-
gyelőbizottsági és választmányi tagok javadalmazá-
sa után kivetendő külön adó képezi.

Az ilyen módon kivetett községi pótdadó legmaga-
sabb mértéke általánosságban az adóalapok 50%-át

tul nem haladhatja.

Amennyiben a költségvetési hiány a városi közvagyon jövedelméből, a város által szedett önálló alapra helyezett adókból, illetékekből, díjakból, az 5 %-ig igénybe vett általános kereseti adóból s az egyenes állami adók után legfeljebb 50 %-kal kivethető községi pótagóból sem nyerne teljes fedezetet, általános kereseti adó kivétési kulcsa a pénzügyminiszternek előzetes engedélye alapján 5%-tól 10%-ig felemelhető.

Ha a költségvetési hiány teljesen így sem fedezhető, önálló alapra helyezett külön községi adót vehetnek ki a városok, amelyre nézve a belügyminiszternek előterjesztést tenni tartoznak.

A községi pótagóból származó jövedelmet nem a költségvetés bevételei között kell előirányozni,

hanem azt csupán a költségvetési mérlegben a kiadások és bevételek főösszegeinek egybevetése után mutatkozó hiány fedezésére szolgáló összegként kell feltüntetni.

Pl.Pécs szab.kir.város 1929.évre szóló költség-előirányzata szerint a háztartás 1929.évi szükséglete:6.090.625 P.,fedezete:5.389.087 P.,hiánya: 701.538 P.

A hiány fedezésére,a póttadó kivetésének alapjául szolgáló 1.496.586 P.állami adók után számított 50%-os községi/városi/póttadó szolgált.Mivel a kivett póttadó a költségvetési hiányt fedezte,az általános kereseti adó kulcsa a megengedett 5%-ban lett megállapítva.

A költségvetés megállapításánál a kiadási tételeknek az előző évi költségvetés azonos tételeivel szemben való emelkedését vagy csökkenését, valamint

a bevételeknél az előző évi előirányzattal szemben mutatkozó csökkenést, illetőleg emelkedést indokolni kell.

A 42.200/1927.B.M.sz.körrendelet értelmében a költségvetésnek - eltérőleg a régi rendszertől - magában kell foglalnia az előző év pénztári maradványát.

A költségvetés csoportjai és fejezetei között hitelátruházásnak helye nincs. Cimek és rovatok között azonban eszközölhető.

Költségvetési évek között hitelátruházás nem lehetséges. Az utalványozási jog a költségvetési év befejezésével megszűnik, tehát pótkézelési időszak nincs.

Bár elvileg több költségvetési év között a hitelátruházás tilos, kivételesen az építkezési jelle-

gü,vagy felszerelési előirányzatok költségvetési éven túl terjedő lekötése meg van engedve,de csak abban az esetben,ha a munkát,amelyre az előirányzat szól még nem fejezték ugyan be,vagy a szállítást még nem teljesítették,de a munka teljesítése már elrendelgetett,vagy a felszereléseket már megrendelték

A hitellekötést a törvényhatósági bizottság határozattal mondja ki.

Az üzemek és vállalatok költségvetéseit az üzemek vezetői készítik el és azokat az illető szakbizottság,a számvevőség és a városi tanács javaslatai alapján a háztartási költségvetés tárgyalásával kapcsolatban a törvényhatósági bizottság állapítja meg

Zárószámadás.A székesfőváros számvevősége a háztartásról,az önhálló vagyonkezelésű intézmények és üzemekről,valamint a főváros kezelése alatt álló a

lapokról és intézetekről a költségvetés rovatrendszerének megfelelő zárószámadást készít és azt a vagyonleltárral együtt a számadási évet követő március hó végéig a tanácshoz beterjeszti.

A tanács és a szakbizottság megvizsgálta zárószámadásnak,- ezen szervek javaslataival együtt - oly időben kell a közgyűlés elé kerülnie, hogy az legkésőbb május hó 15-ig felülvizsgálhassa.

A zárószámadást és az erre vonatkozó közgyűlési határozatot,- amelyben a háztartási alap bevételi és kiadási főösszegeit, a maradványt, valamint a zárószámadással kapcsolatban tett rendelkezéseket meg kell jelölni,- a számadási évek követő május hó végéig három példányban a belügyminiszterhez kell felterjeszteni, hozzáemlítelve a vagyonleltárt is.

III. Városi törvényhatóságoknál.

Költségvetés. A törvényhatósági joggal felruhá-

zott városok számvevősége által július hó végéig megszerkesztett költségvetési tervezetet a tanács és a pénzügyi bizottság javaslata alapján a törvényhatósági bizottság közgyűlésén letárgyalja és megállapítja.

Az október hó 1-ig kötelezően letárgyalt költségvetésre vonatkozó határozatot, a székesfőváros költségvetése tárgyalásánál felsorolt mellékleteken kívül a népjóléti és munkaügyi miniszter 72.100/1926.sz.körrendelete értelmében a városnak az 1886.évi XXII.t.c.145 §-a, illetőleg 164 §-a alapján teendő szegényügyi jelentésével együtt október hó 15-ig három példányban a belügyminiszterhez fel kell terjeszteni.

A háztartási költségvetés formájára, tagozódására és az önálló vagyonkezelésű intézmények költség-

vetésére nézve ugyanazok a szabályok az irányadók, amelyek a székesfővárosnál felsoroltattak.

A hitelátruházás és hitellekötésre vonatkozó korlátozások ugyanugy itt is életben vannak.

A költségvetési hiány fedezése ugyanazon szabályok szerint lesz biztosítva, mint a székesfővárosnál.

Zárószámadás. A törvényhatósági joggal felruházott városok zárószámadásának szerkesztésére, megvizsgálására és a belügyminiszterhez való felterjesztés módjára és idejére vonatkozó szabályok a székesfővárossal teljesen azonosok.

4. Rendezett tanácsu városoknál.

Költségvetés. A rendezett tanácsu városok költségvetésének tervezetét a számvevőség a törvényhatósági joggal felruházott városokra megállapított időpontig köteles elkészíteni.

szükséges kiadást felvenni elmulasztott, az alispán ennek felvételét elrendeli, esetleg a költségvetés jóváhagyását megtagadja és a várost új költségvetés készítésére utasítja.

Gondoskodik arról, hogy valamennyi rendezett tanácsu város költségvetése december hó 1-ig megállapítható legyen.

Ha a város által igénybe venni szándékolt pótdadó kulcsa az 50%-ot meghaladja, az alispán a költségvetést nem hagyhatja jóvá. Ilyen esetben a többlet engedélyezése végett a költségvetést a belügyminiszternek felterjeszti. Amíg a pótdadó mértékéről a belügyminiszter nem dönt, a város kiadásait csak az előző évi jóváhagyott költségvetésének keretei között fogantatosíthatja.

a 171.000/1924.B.M.sz.rendelet 8§-a szerint, a-

mennyiben az alispán a rendezett tanácsu város költségvetését jóváhagyta, az hűgerőssé válik. Erről az intézkedéséről a vármegye törvényhatósági bizottságának a legközelebbi közgyűlésen jelentést tesz.

Ha valamely rendezett tanácsu város költségvetésében az egyensúly biztosítva nem volna, azt felülvizsgálat és a szükséges intézkedések megtétele végett november hó végéig három példányban a belügyminiszterhez kell felterjeszteni.

Változást szenvedett a jóváhagyást illetőleg az az alispáni jogkör az 1927. évi V. t. c. 3. és 4. bekezdése szerint. Ugyanis, amíg a fentiek szerint az alispán csak abban az esetben volt kötelezve a rendezett tanácsu városok költségvetésének a belügyminiszterhez való felterjesztésére, ha abban az egyensúly biztosítva nem volt, addig az idézett törvény

szerint erre minden esetben köteleztetett. Végső fokon tehát a rendezett tanácsu városok költségvetését is a belügyminiszter hagyja jóvá, tehát jogerőre csak ezen jóváhagyás által emelkedik./Kmetty Károly könyvében tárgyalta szerint az alispáni jóváhagyás a rendezett tanácsu városok költségvetését jogerőre emeli./

A belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértve, az alispán által felterjesztett rendezett tanácsu városi költségvetés egyes tételeit indokolt esetben és költségvetés egyensúlyának megóvása mellett leszállíthatja, felemelheti, vagy törölheti; azokba a törvényes rendelkezésen alapuló kötelezettségek teljesítésére szükséges kiadást felveheti, vagy a költségvetés jóváhagyását megtagadhatja és a várost új költségvetés készítésére utasíthatja.

A költségvetés formája és tagozódása a székesfőváros, illetőleg a városi törvényhatóságok költségvetésével teljesen egyező.

A költségvetést megállapító határozat elleni felebbezési határidőre, a hitelátruházásra, a községi póttadó mértékére, jogerős költségvetés hiánya esetén fennálló jogállapotra, valamint a pénzügyi ellenőr kirendelésére vonatkozó szabályok/lásd fejebb/, az előbbi fejezetben tárgyaltak szerint érvényesülnek.

Zárószámadás. A rendezett tanácsú városok, - a IV. fejezet 2. pontjában vázolt irányelvek szerint megszerkesztett, - zárószámadásukat május hó végéig az alispánnak megküldik, aki az általa felülvizsgált zárószámadás három példányát, a felebbezési határidő lejártá után, de legkésőbb a számadási évet kö-

vető év augusztus hó végéig a belügyminiszterhez felterjeszti. A felterjesztéshez csatolni kell a zárószámadás megvizsgálásáról szóló képviselőtestületi és alispáni határozatot, valamint a város vagyonleltárát.

5. A nagy és kisközségeknél.

Költségvetés. Az 177.200/1924.B.M.sz.-u rendeletben foglalt irányelvek szem előtt tartásával, a községi/körjegyző/jegyző szerkeszti meg a költségvetést s az előljárásság által történt letárgyalás után oly időben terjesztendő a képviselőtestület elé, hogy augusztus hó 25-ig megállapítható legyen.

Az 1886.évi XXII.t.c.125 §-a elrendeli, hogy a költségvetési tervezet a képviselőtestületi közgyűlés megtartása előtt 15 napig közszemlére kitétéssék. Képviselőtestület a beérkezett észrevé-

teleket felolvasni és tárgyalni köteles; a kisebbségi vélemény a jegyzőkönyvhöz csatolandó.

A képviselőtestület költségvetési megállapító határozata ellen felebbezésnek van helye, amely a határozathozataltól számított három napon belül adható be.

A megállapított költségvetés szeptember hó 5-én a főszolgabirónak megküldendő, aki véleményes jelentés kíséretében szeptember hó 15-ig három példányban a vármegye alispánjához felterjeszteni köteles.

A nagy és kisközségek költségvetése az érvényre jutás szempontjából így távolodik el a többi autonóm testületek költségvetésétől. Amíg a törvényhatóságok és a rendezett tanácsú városok költségvetésénél a jogerőre emelkedés a belügyminiszteri jóváhagyással következik be, addig a nagy és kis-

községek költségvetését a vármegye alispánja hagyja jóvá. Bár a rendezett tanácsu városok költségvetését első fokon szintén az alispán vizsgálja felül, az jogerőre csak belügyminis~~ter~~teri jóváhagyás után emelkedik.

A községi költségvetést az alispán legkésőbb november hó 15-ig felülvizsgálja.

Amennyiben helyesnek találta jóváhagyja, vagy indokolt esetben a költségvetés egyensúlyának megóvása mellett annak egyes tételeit leszállítja, felemeli, vagy törli. A törvényes rendelkezéseken alapuló kötelezettségek teljesítésére szükséges kiadást abba felveszi, vagy a költségvetés jóváhagyását megtagadja és a községet új költségvetés készítésére utasítja.

Az alispán nem hagyhatja jóvá a költségvetést, ha

az igénybe venni szándékolt pótdadó kulcsa az 50%-ot meghaladja, hanem a költségvetés két példányát a pótdadó 50 %-át meghaladó részének engedélyezése végett a belügyminiszterhez felterjeszti, aki a pénzügyminiszterrel egyetértően határoz.

Az alispán a költségvetéssel, illetőleg csak az egy évvel szóló és a költségvetéssel kapcsolatos, de törvényhatósági jóváhagyást nem igénylő képviselőtestületi határozatokat a költségvetés felülvizsgálata során bírálja el, s amennyiben a költségvetésben ezek fedezetéről az 50%-os pótdadó keretén belül gondoskodva van, azokat jóváhagyja.

A törvényhatósági jóváhagyást igénylő előirányzati tételeket illetően azokat az előirányzatokat, amelyek jogerőre emelkedett határozatokon alapulnak, igazoltnak nyilvánítja, míg az olyan költségvetési

előirányzatokat, amelyek törvényhatósági jóváhagyást igénylő képviselőtestületi határozaton alapulnak, de a jóváhagyás még nem történt meg, s e miatt a határozatok jogerőre nem emelkedtek, megköti, ezen tétteleket a 177200/1924.B.M.sz.rendelet értelmében a vonatkozó határozatok jogerőre emelkedéseig felhasználhatatlanoknak nyilvánítja.

Ha az alispán a költségvetést változatlanul jóváhagyta,- a költségvetést tekintet nélkül arra, hogy a községi tárgyalás során felszólalás volt-e ellene, vagy sem - az alispáni jóváhagyással jogerőssé válik.

Az alispánnak azon határozata ellen, amellyel a költségvetéstől a jóváhagyást megtagadta, vagy a költségvetést megváltoztatta, illetőleg hivatalból megállapította, felelősségnek van helye a m.kir. belügyminiszterhez.

Az 1927.évi V.t.c.hatályba-léptenelött a községek és a rendezett tanácsu városok költségvetése felett a fentebb vázolt jogokat a vármegyei törvényhatósági bizottság gyakorolta.Ezzel a törvénnyel tehát az a ispáni jogkör lényegesen kibővült.Fejlődésnek tekinthetjük,mert a régebbi eljárás nehézségét felváltó ellenőrzési mód lényegesen gyorsabb és egyszerűbb elintézést biztosít.

A jogerősen megállapított költségvetés végrehajtásáért a községi előljáróság a felelős,kivételesen azonban,ha az előljáróság magatartása indokoltá tenné,az alispán a végrehajtást egyedül a vezető községi/kör/jegyző feladatává teheti.

A képviselőtestületi közgyűlés annak tudomásul vétele után,hogy a költségvetés felsőbb jóváhagyást nyert,a költségvetést végrehajtás,vagyis a jövede-

lemnek beszédese és a kiadások teljesítése végett határozat útján átadja a község előljáróságának.

A vezető községi/kör/jegyző a költségvetés részleteinek pontos betartásáért feyelmileg felelős és az abbeli kötelességének megszegéséből előállott kárért anyagi kártérítéssel is tartozik.

Hitelátruházást a község előljárósága saját hatáskörében egyáltalán nem eszközölhet és hitelátruházás utólagos engedélyezése reményében kiadást nem teljesithet.

A költségvetés belső tartalmára vonatkozó és fentebb tárgyalt általános rendelkezéseknek megfelelően hitelátruházás a költségvetés fejezetei között egyáltalában nem lehetséges. A rovatok közötti átruházásnak is csak alispáni engedéllyel van helye.

Hitelátruházás esetében a kiadás sohasem számol-

ható el ott, ahol a költségvetési hitel felesleg mutatkozik, hanem a kiadás természetének megfelelő rovaton.

Több költségvetési év közötti hitelátruházásra, valamint hitellekötésre vonatkozólag a székesfővárosnál tárgyaltak értelemszerűen érvényesülnek.

Zárószámadás. A község zárószámadását a községi /kör/jegyző a költségvetés rovatainak megfelelően szerkesztve a számadási évet követő március hó 15-ig köteles elkészíteni és a képviselőtestülettel oly időben letárgyaltatni, hogy letárgyalás után az arratt észrevételekkel és a képviselőtestületi határozat ellen beadott felelőzésekkel együtt legkésőbb május hó 1-ig a járási főszolgabíróhoz felterjeszhető legyen, aki azt május hó 15-ig a vármegye alispánjához felterjeszteni köteles.

Jóváhagyott költségvetés hiányában a zárószámadás el nem fogadható.

A költségvetésnek és a zárószámadásnak megállapított határidőre elkészítéséért a képviselőtestület elé terjesztésért és a képviselőtestület által történt elfogadás után a megállapított határidőig a főszolgabíróhoz való felterjesztésért a községi /kör/jegyző, illetőleg a községi előljáróság, az áispánhoz az előírt határidőig való felterjesztéséért pedig a főszolgabíró felelős.

Az olyan számadások, amelyek kellőképen nincsenek felszerelve, vagy amelyek szerkesztésében alkáli hiányok vannak mint pl. az előírások nincsenek szabályszerűen feljegyezve, vagy pedig hiányosan összegeztettek, illetőleg felülvizsgálatra alkalmatlanok, a községi előljáróságnak visszaadandók, vagy amennyi-

ben a számadási iratokból az tűnnék ki, hogy a vezető jegyző kötelességeit teljesíteni elmulasztotta és a 177.200/1924.B.M.sz-u rendelet 11.§-ában körülírt fegyelmi vétség megállapítható, a fegyelmi eljárás megindítandó.

Az alispán a községi számadást 60 nap alatt megvizsgálja és a vizsgálat eredményéről a községet határozatilag értesíti. Az alispánnak a zárószámadás felülvizsgálása tárgyában hozott határozata ellen a községi képviselőtestület, továbbá - ha észrevételeit nem vették figyelembe - az észrevételezők, végül a számadók felelősséggel élhetnek a belügyminiszterhez.

A felelősségvétel előterjesztésnek határideje 8 nap.

Ha a község, vagy a számadók valamelyike a bel-

ügyminiszter határozatát sérelmesnek találja, a zárószámadás kifogásolt tételeinek megvizsgálása végett, három hónapon belül keresettel fordulhat a községre nézve illetékes királyi bírósághoz. Az illetékes királyi bírósághoz kereset előterjesztése esetében a belügyminiszteri határozat alapján foganatosítható végrehajtás nem terjedhet túl a biztosítási intézkedéseken.

A nagy és kisközségek zárószámadásának jóváhagyásáról az alispán a felebbezési határidő letelte után, de legkésőbb a számadási évetkövető augusztus hó végéig a m.kir.belügyminiszterhez összefoglaló jelentést tesz. Az összefoglaló jelentésben az alispánnak a következőkre kell kiterjeszkednie :

1. A vármegye területén hány község van.

2.A községi pótdadó százaléka hány községben van 50 % alatt,továbbá név szerint megjelölve,hány községben haladta meg az 50%-ot és ezeknél a községi pótdadó százaléka minő szélső határok között mozgott.

3.A vármegye területén levő községek közül hány község tartotta be szigoruan a költségvetés kereteit

4.A költségvetés egyes tételei között hitelátruházásra volt-e és mely községekben volt szükség,milyen indokból és milyen tételek között.

A községi zárószámadáshoz mint mellékletet csatolni kell a vagyonleltárt, valamint az üzemek és vállalatok zárószámadásait is.

V.Jogorvoslatok és a belügyminiszter ellenőrzési joga.

Az 1886.évi XXI.t.c.értelmében az önkormányzati testületek költségvetési tervezeteit a közgyűlési

tárgyalást megelőző 15 napon át közszemlére kellett kitenni. Egyes adózók észrevételeket tehettek s azokat a közgyűlést megelőzőleg 5 nappal az állandó választmány illetőleg tanácsnak beadhatták. Az állandó választmány illetőleg tanács az észrevételeket tárgyalta és véleményes jelentésével a közgyűlésnek bemutatni köteles volt.

A 171.000/1924.B.M.sz.-u körrendelet 5.§.1.bekezdése szerint a költségvetésnek a közgyűlést megelőző 15 napi közszemlére való kitétele mellőzendő.

Ez a rendelkezés tehát az adózó polgárok előzetes közvetlen befolyását, a költségvetés mikénti megállapítására, megszüntette.

A költségvetést megállapító határozat ellen felebbezésnek van helye, amely a határozathozataltól számított 8 napon belül nyújtható be. A felebbezések

a tanács felvilágosító jelentésével együtt a belügy-
miniszterhez felterjesztendő, aki azok felett dönt.

Ugy a vármegyék, a székesfőváros, a törvényhatósá-
gi joggal felruházott városokban és a rendezett ta-
nácsu városok költségvetését végső fokon a belügy-
miniszter állapítja meg illetőleg hagyja jóvá.

A belügyminiszteri jóváhagyást mint feltételt
már az 1886, évi XXI. t. c. 5§-a írja elő. E szerint:

"Határozat a költségvetés megállapítására stb.....
csak külön indokolt felterjesztés alapján kieszkö-
zölt miniszteri jóváhagyás után hajtható végre etc".

A belügyminiszterhez felterjesztett költségveté-
sek egyik példányát a pénzügyminiszter átvizsgálja
és észrevételeivel együtt oly időben származtatja
vissza a belügyminiszternek, hogy valamennyi költ-
ségvetés az érdekeltek részvétele mellett december

hó 20-ig a lehetőség szerint letárgyalható legyen.

A belügyminiszter a költségvetések felülbírálatánál tehát a pénzügyminiszterrel együtt jár el.

A költségvetést vagy jóváhagyja, vagy a költségvetés egyensúlyát szem előtt tartva, indokolt esetben annak egyes tételeit leszállítja, felemeli, vagy törli.

Ha az önkormányzati testület a törvényes rendelkezések által reá rótt kötelezettség teljesítésére szükséges kiadást költségvetésébe felvenni elmulasztotta, annak felvételét a miniszter elrendelheti.

, Uj tétel felvétele ellen, a jogalap törvényesség szempontjából, a közigazgatási bíróságnál panasz tehető.

Az önkormányzati testületek gazdálkodásának hatályosabb ellenőrzését célzó 1927. évi V. t. c. ellen-

ben nem biztosít jogorvoslatot arra az esetre, ha a belügyminiszter egy költségvetésben előirányzott tételt, bár az autonóm testületre sérelmes, töröl. Súlyos csorbitása ez az önkormányzati jognak, amely csak a világháborút követő súlyos gazdasági viszonyokban leli magyarázatát. De lege ferenda, az autonóm testületek szabadabb, egészséges fejlődése érdekében, kívánatos az előbbi szakaszban tárgyalt jogorvoslati Módozatnak ilyen esetre kiterjesztése is.

A miniszter a költségvetéshez a jóváhagyást megtagadhatja s ez esetben az autonóm testület új költségvetés készítésére utasítható.

Döntését a miniszter december hó 25-ig közli a testületekkel.

Amennyiben a jóváhagyás megtagadtatott és a testület új költségvetését, amely jóváhagyásra alkalmas

a költségvetési év március havának végéig fel nem terjeszti, a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértően jogosult a testület részére azon évre érvényes költségvetést megállapítani.

Abban az esetben, ha az első költségvetés nem hagyott jóvá és a testület új költségvetését január hó 31-ig felterjeszti, de a miniszter március hó 31-ig nem nyilatkozik, a felterjesztett költségvetés április hó 1-én hatályba lép és végrehajtható.

Az 1886. évi XXI. t. c. 5 §-a szerint ha a belügyminiszter a felterjesztett költségvetésre 40 napon belül nem nyilatkozik, helybenhagyottnak tekintetik és végrehajtható.

Ezen rendelkezést az 1927. évi V. t. c. 42 §. 5. bekezdése oda módosítja, hogyha a miniszter a törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok kéседelmén ki

vül eső okból nem határozott, az jóváhagyottnak tekinthető és végrehajtható.

Ha a költségvetés december hó végéig jóváhagyást nem nyer, addig míg a jóváhagyás be nem következik, a törvényhatóságok és rendezett tanácsu városok kiadásait csak a megelőző évi jóváhagyott költségvetés keretei között foganatosíthatják.

Ha az önkormányzati testület nem rendelkezik jóváhagyott költségvetéssel, vagy a jóváhagyás megtagadása esetén, szabályszerű időn belül, alkalmas költségvetést nem terjeszt elő illetőleg nem költségvetésének keretén belül gazdálkodik, háztartásának, vagy üzemi gazdálkodásának rendbehozása vagy a törvényes keretek közé szorítása érdekében a belügyminiszter a minisztertanács hozzájárulásával az önkormányzat, vagy egyes üzemi gazdálkodásának közvetlen ellen-

őrzésére, az autonom testület terhére pénzügyi ellenőrt rendelhet ki.

A pénzügyi ellenőr kiküldését a képviselőháznak egyidejűleg, együtt nem léte esetében pedig összeülése után azonnal be kell jelenteni.

Az így kiküldött pénzügyi ellenőr jogkörét rendszerint a minisztertanács állapítja meg.

Joga van olyan kiadások utalványozása ellen, amelyek nem foglaltatnak a megállapított költségvetésben, vagy annak kereteit túllépik, óvást emelni. Ilyen esetben az utalványozás csak a belügyminiszternek a pénzügyminiszterrel egyetértő jóváhagyása után, vagy akkor hajtható végre, ha a belügyminiszter 3 nap leforgása alatt nem nyilatkozott. A kiküldött pénzügyi ellenőr az ellenőrzést a belügyminiszter és a pénzügyminiszter együttes utasítása szerint gyakorolja.

A pénzügyi ellenőr megbízatása akkor ér véget, ha kiküldetésének oka megszűnik. Ha az autonóm testület az ellenőr kirendelésének okait megszüntette és a belügyminiszter a pénzügyi ellenőrt a testület kérelmére ellenére 30 nap alatt nem hívja vissza, a törvényhatóság további 15 nap alatt a közigazgatási bíróságnál panszt tehet.

Az 1927. évi V. t. c. fenti rendelkezései alapján küldött ki a belügyminiszter az 1928. év folyamán pénzügyi ellenőrt Szeged törvényhatósági joggal felruházott város gazdálkodásának ellenőrzésére.

A költségvetésnek a törvényben/1927. évi V. t. c. /illetőleg belügyminiszteri rendeletben/legutóbb a 42.200/1927. B. M. sz. r. /előírt időben való elkészítéséért, a törvényhatósági bizottsághoz kellő időben felterjesztéseért, valamint a jogerősen megál-

lapított költségvetés végrehajtásáért, vármegyéknél az alispán, városoknál a polgármester, illetőleg a város tanácsa felelős.

Bár a 171.000/1924.B.M.sz.-u körrendelet 4.§-a szerint a felelősséget fentiek/polgármester, tanács/a főszámvevővel együttesen viselik, az azóta kiadott újabb rendelkezés ezt hatályon kívül helyezve a polgármester és tanács felelősségét tartotta fenn.

VI. Pótköltségvetés.

Ha a költségvetési év folyamán előre nem látott körülmények következtében olyan rendkívüli kiadások merülnek fel, amelyekről a költségvetés összeállítása során gondoskodni nem lehetett, a fedezetről pótköltségvetéssel lehet és kell gondoskodni.

A pótköltségvetés elkészítésénél a rendes költségvetésre nézve érvényes szabályokat kell megfe-

lelően alkalmazni.

Készítésére mindig a jelentkező szükségletek nagysága és sürgőssége az irányadó. Rendszeresen szeptember hónap az, amikor már látjuk, hogy az élet költségvetésünkkel szemben milyen kívánalmakkal lép fel és már ismerjük bevételeink mikénti alakulását, a jelentkező szükségletek fedezetét módunkban áll tehát kijelölni.

Szerkesztésénél csakis a pótköltségvetéssel fedezni szándékolt szükségleti összegeket kell felvenni. Itt tehát nem szabad kimutatni a rendes költségvetésben engedélyezett hiteleket s a pótköltségvetés hitelösszegeit sem szabad a már engedélyezett hitelösszegekkel egybevonni.

A rendes költségvetésen kívül felmerült rendkívüli kiadásoknak fenti módon való fedezése céljá-

ból hozott határozatok ha úgy rendelkeznek, hogy a kiadásról pótköltségvetés útján történjék gondoskodás/községeknel ha a felsőbb hatóság jóváhagyása meg is történt/csak elvi jelentőségű határozatnak tekinthető, amely csupán alapul szolgálhat arra, hogy a kiadás jogosan beilleszthető legyen, azonban ezen határozat alapján csak akkor szabad pénztári rendelkezést szközölni illetőleg utalványozni, ha a vonatkozó pótköltségvetés jóváhagyást nyert és jogerőre emelkedett.

Fedezetül ki kell jelölni elsősorban a múlt évi zárószámadás szerint jelentkező megtakaritást és bevételi többletet, másodsor a folyó évi költségvetési előirányzattal szemben jelentkező megtakaritást és bevételi többletet, a rendkívüli bevételeket végül ha ezek kellő fedezetet nem nyújta-

nak, úgy a községi pótdadó emelése válik szükségessé. Természetesen ez csak ott alkalmazható, ahol ennek mértéke a megengedett 50%-os határt nem éri el. Rendkívüli esetekben, 1928. évben a városokra áthárított rendőrségi hozzájárulás/a belügyminiszter a nulllépést engedélyezheti.

Az elmúlt évi pénztári maradványis felhasználható a pótköltségvetéssel fedezni rendelt rendkívüli kiadások fedezésére, az alábbi korlátozások mellett.

A pénztári maradványt használhatjuk fel azoknak a szükségleteknek fedezésére, amelyek a költségvetés összeállításáig jelentkeztek. Abban az esetben, ha a pénztári maradványt, vagy annak egy részét ily célra igénybe vesszük, a költségvetésbe a zárószámadás eredményéhez képest csak a csökkentett összeget vesszük fel és ebben az esetben a különbséget indokol

juk.Feltétlenül hivatkozni kell arra,hogy a pótköltségvetésbe felvett szükségletek és fedezetek mely időpontban lettek elhatározva és a határozatok mikor nyertek kormányhatósági jóváhagyást.

A költségvetés összeállítása után a pénztári maradvány már ilyen szükségletek fedezésére többé igénybe nem vehető,tehát mindazoknak a szükségleteknek fedezésére,amelyek a pénztári maradványból fedezhetők nem voltak,vagy a költségvetés elkészülte után jelentkeztek,-a fent felsorolt fedezetek valamelyikét vesszük igénybe.

Ugyancsak pótköltségvetés keretében kell gondoskodni azoknak a kiadásoknak fedezetéről is,amelyek a költségelőirányzatot jelentékenyen meghaladták.

A pótköltségvetést tárgyzó határozatban ki kell tüntetni a fedezetet,a mutatkozó hiányt és az is

kimutatandó, hogy a fent jelzett körülmények mellett alkalmazott póttadóemelés esetén, annak felemelése hány százalékra igényeltetik, hány százalék volt és mennyi az emelkedés.

A pótköltségvetés oly időben terjesztendő fel felsőbb jóváhagyás végett, hogy az annak tárgyát képező kiadások még a költségvetési évben elszámolhatók, a pénztári intézkedések végrehajthatók legyenek, mert a költségvetés hatálya az év végén lejár és azon túl pótkézelésnek helye nincs.

A számadási év végével jóváhagyás végett előterjesztett pótköltségvetések jóvá nem hagyhatók még akkor sem, ha az azokban foglalt pénzügyi műveletek már a költségvetési évben foganatosítva lettek, mert a pótköltségvetésnek célja ugyanaz, ami a rendes költségvetésé, az előzetes ellenőrzés.

COPIE PERMANENT KÖNYVTÁRSZÁMA: DEBRECEN

Ha tehát a hixtaltullérés már befejezett tény, vagy ha a utalványozó hatóság saját anyagi felelősségére a kiadást hitelfedezet nélkül is utalványozta, nincs többé értelme a felhatalmazás kérésnek, hanem a foganatosított intézkedésre csak felmentés kérhető a zárószámadással kapcsolatosan. Természetesen ilyenkor igazolni kell azt, hogy a kiadás elodázása esetén anyagi károsodás állott volna elő.

VII. Költségvetésen kívüli állapot.

Ha az autonom testület költségvetésének jóváhagyása az év kezdetéig bármely okból meg nem történhetnék, az utalványozásnak csak a feltétlenül szükséges kiadásokra és csak az utolsó jóváhagyott költségvetés keretén belül van helye. Az utolsó jóváhagyott költségvetés alapján utalványozott kiadásokat azonban a később jóváhagyott költségvetés

keretei között kell elszámolni.

Ezen rendelkezés értelmében tehát semmiféle oly kiadást, amely a háztartás rendes folyamánának nem tekinthető, illetőleg amely kiadásoknak megfelelő előirányzat a múlt évi költségvetésben nem volt, a költségvetés jogerőre emelkedéseig teljesíteni nem szabad. Természetesen ezen rendelkezésből kifolyólag a testületet károsodás nem érheti.-

V é g e !

